

Vaksdal kommune
Konsul Jebsensgata 16
5722 DALEKVAM

Saksbehandlar, innvalstelefon
Daniel Almhjell, 5557 2150

Lokal gjødselsforskrift og vassmiljø

Dersom det er behov for lokal forskrift med utsett frist for spreieing av husdyrgjødsel tilrår Fylkesmannen at dette berre gjeld vassførekomstar der det er liten påverknad frå jordbruksavrenning og der det ikkje er sårbare artar, jmf registreringar i Vann-Nett. Kommunar som i dag gjennom lokal forskrift gir utsett frist for spreieing av husdyrgjødsel i slike område bør endre forskrifta.

Kommunane har ei særleg viktig rolle i vassforvaltingsarbeidet for nå måla om godt vassmiljø. Kvar kommune har ansvar for å gjennomføre tiltak for å følgje opp vassforvaltingsplanar med tilhøyrande tiltaksprogram. Dette inkluderer bruk av myndigheita som kommunen har innan landbruksforvalting og forureining.

Vasskvalitet er eit vilkår for seinare frist for spreieing av husdyrgjødsel utan nedmolding / nedfelling Etter [forskrift om organisk gjødsel](#) (§ 23 tredje ledd) kan kommunen tillate ein seinare frist for spreieing av husdyrgjødsel utan nedmolding enn 1. september. Eit vilkår er at vasskvaliteten i kommunen tillet dette. Kommunen har ikkje heimel til å gi utsett frist for spreieing av husdyrgjødsel i dei vassdraga der vasskvaliteten ikkje tillet dette.

Krav om tiltak for betre vassmiljø og for å unngå forverring

Etter [vassforskrifta](#) (§ 4) er det mål om at overflatevatn skal bli forbetra med sikte på at vassførekomstane skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand, i tråd med spesifikke kriterium. Der tilstanden ikkje når opp til «god» i dag, er hovudregelen at ein skal setje i verk miljøforbetrande tiltak. Overflatevatn skal òg bli beskytta mot å få dårlegare kvalitet enn i dag. Der tilstanden er «god» men trua i dag, kan førebyggjande og beskyttjande tiltak vere aktuelle.

Bruk av Vann-Nett for å vurdere om arealavrenning frå jordbruksareal er ein viktig faktor

Gjødsling med husdyrgjødsel er ein viktig årsak til diffus arealavrenning av næringsstoff til vassdrag, og kan vere årsak til at vassstilstanden ikkje når opp til «god». Det kan òg vere årsak til at dagens gode tilstand er trua.

Næringsavrenning frå jordbruksareal i Vestland er i [Vann-Nett](#) ført opp med ein av følgjande påverknadstypar, og med påverknadsgrad for kvar påverknad:

Diffus avrenning frå anna jordbrukskjelde

Diffus avrenning frå beite og eng

Diffus avrenning frå fulldyrka mark
Diffus avrenning frå husdyrhald / husdyrgjødsel

Vassførekomst i Vaksdal kommune der ein bør vurdere å unngå lokal forskrift som tillet seinare frist

Dersom det er stor, middels eller ukjent påverknad frå diffus arealavrenning rår Fylkesmannen til at kommunen ikkje bør ha lokal forskrift om utsett frist for gjødselspreiing langs desse vassførekomstane. Ukjent påverknadsgrad kan inkludere stor og middel påverknad, og bør difor bli inkludert. Tilhøve knytt til bruk av husdyrgjødsel er då årsak til dårleg vasskvalitet eller risiko for dårleg vasskvalitet. Følgjande vassførekomst i Vaksdal kommune kan ha stor, middel eller ukjent påverknadsgrad frå arealavrenning frå jordbruksareal, jmf registreringar i Vann-Nett:

Vannførekomst ID	Vannførekomstnavn	Vannkategori	Påvirkningstype	Påvirkningsgrad
061-235-R	Bergsdalselvi	Elv	Diffus avrenning fra fulldyrket mark	Middels grad
			Diffus avrenning fra husdyrhold/husdyrgjødsel	Middels grad
061-266-R	Bergsdalselvi utløp kraftverkstunnel - utløp Kaldestad kraftverk	Elv	Diffus avrenning fra annen jordbrukskilde	Middels grad
061-267-R	Bergsdalselvi nedstrøms utløp Kaldestad kraftverk	Elv	Diffus avrenning fra annen jordbrukskilde	Middels grad
063-190-R	Eksingedalsvassdraget - midtre Lavik-Nese	Elv	Diffus avrenning fra husdyrhold/husdyrgjødsel	Middels grad

Kjelde: Vann-Nett 2.6.2020. For tida skjer arbeid med å endre avgrensing for nokre av vassførekomstane. Namn på vassførekomst kan vere under endring. Oversikten kan òg innehalde vassførekomst med anna påverknad enn arealavrenning av næringsemne.

I ein del tilfelle kan det vere nødvendig å ta med eit større område enn det som er omtala i Vann-nett, og halde det utanfor lokal forskrift med seinare frist for gjødselspreiing. Dette kan vere andre vassførekomst som er oppstraums den aktuelle vassførekomsten eller i heile vassdrag.

Kommunen bør i tillegg unngå lokal forskrift med seinare frist for gjødselspreiing i vassdrag med sårbare artar, som elvemusling (jmf [fylkesatlas](#), [nedbørfelt for elvemusling](#)).

Arealavgrensing i lokal forskrift

Når vasskvalitet tilseier at det er behov for å gjere unntak frå ein lokal forskrift med seinare frist for spreining av husdyrgjødsel utan nedmolding, skal kommunen vurdere kva areal ei slik forskrift ikkje skal gjelde for. Kommunen må vurdere om alt areal i nedbørfeltet til vassførekomsten / vassdraget skal vere unnateke frå lokal forskrift, eller om unntak skal gjelde jordbruksareal som er nærast vassførekomsten. Vi minner om at overflateavrenning og avrenning gjennom grøftevatn i mange tilfelle kan gi påverknad til vassmiljø også der det er stor avstand frå jordbruksareal til vassdrag.

På areal der lokal forskrift med utsett frist ikkje gjeld, kan det likevel vere mogleg å gi utsett frist med enkeltvedtak. Ein kan då setje detaljerte vilkår om avstand, teig, mengd og tid for å redusere risikoen for påverknad. Enkeltvedtak kan såleis vere meir eigna til å unngå negativ påverknad av ein eventuell sein haustgjødsling.

Lagerkapasitet for husdyrgjødsel

For liten lagerkapasitet for husdyrgjødsel er ofte årsaka til behov for utsett spreingsfrist. Kommunane må vurdere om tiltak for utviding av lagerkapasitet kan vere eit alternativ til utsetting av fristen for

gjødselspreiing. Kommunen kan prioritere etablering av dekke over gjødsellager ved tildeling av tilskot til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL). Innovasjon Norge har også eit tilskot til bygging av nytt gjødsellager med fast toppdekke.

Kommunen skal stille enda strengare krav dersom ein ikkje når miljømåla etter vassforskrifta

Det er behov for forsterka innsats mot forureining frå jordbruk for å oppnå målet om god tilstand i alle landbrukspåverka vassførekomstar. I område kor iverksette tiltak ikkje er tilstrekkelege til å nå miljømåla, skal ein innføre meir forpliktande krav. Kommunen sin heimel til å stille meir restriktive krav til spreietidspunkt og spreieareal-/mengd skal då bli teke i bruk der det er nødvendig for at miljømåla etter vassforskrifta blir nådd innan 2027, og seinast innan 2033. Dette er presisert i «*Nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene*», eit brev av 19.3.2019 frå Klima- og miljødepartementet til vassregionmyndigheitane.

Etter *forskrift om organisk gjødsel* (§ 24 femte ledd) har kommunen heimel til å stille krav til større spreieareal enn 4 dekar fulldyrka / overflatedyrka per gjødseldyreining (GDE). Kommunen har òg heimel til å forby spreiiing av husdyrgjødsel med nedmolding etter 1. september (§ 23 fjerde ledd).

Spørsmål kan rettast til vassområdekoordinatoren i kommunen sitt vassområde eller til underteikna.

Med helsing
Bjørn-Harald Haugsvær
ass. landbruksdirektør

Øyvind Vatshelle
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent